

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Факультет психології
Кафедра загальної та клінічної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ОСОБАМ
З НЕВРОТИЧНИМИ РОЗЛАДАМИ

Рівень вищої освіти – (перший (бакалаврський)
Освітня програма “Реабілітаційна психологія”
Спеціальність 053 “Психологія”
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
 2. Анотація до курсу
 3. Мета та цілі курсу
 4. Результати навчання (компетентності)
 5. Організація навчання курсу
 6. Система оцінювання курсу
 7. Політика курсу
 8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Психодіагностика
Освітня програма	Реабілітаційна психологія
Спеціальність	053 Психологія
Галузь знань	05 Соціальні і поведінкові науки
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс/семестр	4/8
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://test-d-learn.pnu.edu.ua/
2. Анотація до курсу	
Навчальна дисципліна «Методи психологічної допомоги особам з невротичними розладами» присвячена вивченню причин та психологічних особливостей осіб з невротичними розладами та надання їм психологічної допомоги.	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою курсу є формування у студентів цілісного уявлення про етіологію невротичних розладів та надання їм психологічної допомоги.</p> <p>Цілі курсу: ознайомлення із психологічними особливостями осіб з невротичними розладами та їх реагування на своє захворювання; оволодіння навичками роботи та психологічними техніками диференціальної діагностики невротичних порушень; ознайомлення студентів зі специфікою психологічної допомоги особам з невротичними розладами.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, на основі раціонального планування організувати, координувати, контролювати та оцінювати діяльність і взаємодію суб'єктів у сфері психології.</p> <p>ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним, мислити концептуально, системно, саногенно.</p> <p>ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії, професійно володіти соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння і взаємовпливу.</p> <p>Фахові компетентності:</p> <p>СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.</p> <p>СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.</p> <p>СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати</p>	

психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій, аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК6. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК8. Здатність організувати та здійснювати психологічну реабілітацію, надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту, заходи промоції збереження здоров'я населення.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку, адаптація до нових ситуацій у сфері професійної діяльності.

5. Програмні результати навчання

Студенти повинні вміти

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технологій психологічної реабілітації, психологічної допомоги.

ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПР7. Рефлексувати і критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефаківців.

ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР18. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя.

ПР19. Організувати і проводити реабілітаційно-психологічну роботу в умовах санаторно-курортного оздоровлення.

ПР20. Здійснювати моніторинг та якісну оцінку психологічного супроводу та психореабілітаційних програм.

6. Організація навчання курсу

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Кількість навчальних годин
Лекції	12 год
Семінарські/практичні заняття	18 год
Самостійна робота	60 год

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс/ (рік навчання)	Нормативний/ви бірковий

8	053 психологія	4	вибірковий	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		Кількість годин		
		Лекції	Заняття	Самостійна робота
Тема 1. Предмет та завдання курсу. Симптом. Синдром. Регістр (психотичний, невротичний).		2	2	7
Тема 2. Психічна травма як передумова виникнення неврозу		2	2	7
Тема 3. Невроз нав'язливих станів (F40-F42).			2	7
Тема 4. Панічні напади (F40.00-40.01).		2	2	6
Тема 5. Дисоціативні розлади (F-44).			2	7
Тема 6. Причини виникнення та види неврастенії (F-48).		2	2	6
Тема 7. Гостра реакція на стрес.		2	2	6
Тема 8. Порушення сну (F51.0-51.9)		2	2	7
Тема 9. Вікові особливості невротичних розладів			2	7
ЗАГ:		12	18	58
7. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Усні та письмові відповіді – 20 балів Самостійна робота – 20 балів Контрольна робота – 10 балів Залік – 50 балів</p> <p>Із максимальних 100 балів загального оцінювання предмету, які може набрати студент у ході засвоєння дисципліни максимум 50 балів</p> <ul style="list-style-type: none"> - опитування на семінарських заняттях (максимум 5 б); - підготовка і презентація реферату (максимум 10б); - тестування (максимум 10 б); - конспект першоджерел з презентацією (максимум 10 б); - контрольна робота(максимум 5 балів); - інші 50 балів – це залікова творча робота <p>Підсумковий контроль – залік Сумарна кількість – 100 балів.</p> <p>Критерії оцінювання знань студентів: В основу системи оцінювання знань студентів із навчальної дисципліни «Методи психологічної допомоги особам з невротичними розладами» закладені наступні критерії:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) повнота знань – вичерпна достатність у відтворенні інформації щодо змісту навчальної дисципліни; 2) адекватність знань – їх правильність, відповідність теоретико-методологічним основам; 3) усвідомленість (осмисленість) знань – розуміння смислу інформації по навчальній дисципліні та вміння його вербалізувати; 4) вміння творчо мислити, давати своє бачення і розуміння поставлених завдань («побічний продукт» діяльності) <p>Виходячи з цього, оцінка «відмінно» ставиться за наявність у студента вичерпних і правильних знань щодо головних проблем дисципліни, розгляду яких були присвячені лекційні та семінарські заняття. При цьому знання повинні бути осмисленими, що проявляється у повноті та адекватності їх пояснення. Вміння підходити до рішення завдання не тільки у форматі репродукції, але й творчого мислення.</p> <p>Оцінка «добре» ставиться за наявність у студента знань щодо більшості тем, які передбачені навчальною програмою. При цьому знання характеризуються адекватністю, але є частково усвідомленими</p>			

	<p>(студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди).</p> <p>Оцінка «задовільно» ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з патопсихології, які при цьому не завжди точно ним розуміються і не достатньо повно вербалізуються.</p> <p>Оцінка «незадовільно» ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем навчальної дисципліни, або ж за наявність часткових знань, які він неправильно розуміє і неправильно трактує.</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Студентам необхідно вибрати із вид роботи, з яким хоче кожен з них провести дослідження, яке потрібно описати(письмова робота) презентувати на парі.</p> <p>Власне виконання індивідуальної роботи покликане розвивати самостійність навчальної діяльності, мислительні операції в опрацюванні навчального матеріалу (абстрагування, порівняння, конкретизація, узагальнення, схематизація, аналіз, синтез тощо), розвиває критичне мислення, а також творче мислення, що особливо виявляється у здатності репрезентувати опрацьований матеріал, а також у здатності його представляти у формі патопсихологічного висновку.</p>
Семінарські заняття	<ol style="list-style-type: none"> 1. Психогенна природа невротичних розладів 2. Причини виникнення неврастенії (F48.0). 3. Дисоціативний (конверсійний) розлад особистості. Істеричний невроз (F44). 4. Невроз нав'язливих станів. Обсесивно-компульсивні розлади (F42). 5. Психогенна природа панічних нападів.(F40.00-40.01). 6. Гостра реакція на стрес. ПТСР. 7. Порушення сну (F51.0-51.9) 8. Вікові особливості невротичних розладів. 9. Психотерапія невротичних розладів.
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Умови допуску до підсумкового контролю (залік) передбачають виконання студентом навчальної програми курсу з обов'язковим виконанням її складових (відвідування занять та підготовка до різних форм їх проведення).</p> <p>Підсумковий контроль у формі заліку здійснюється на основі зарахування всіх виконаних студентами завдань (для цього отримані бали додаються, а їх кількість не повинна бути меншою, ніж 25 балів).</p>
Підсумковий контроль	<p>форму контролю (залік);</p> <p>форму здачі (письмова);</p>
7. Політика курсу	
<p>Політика курсу «Методи психологічної допомоги особам з невротичними розладами» передбачає перездачу усіх невиконаних завдань з пропущених пар без поважних причин. Студенти, які слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття/ невиконаний обсяг робіт (переписати контрольну роботу, написати реферат). У випадку невиконання студентами вищезначених вимог, запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування) студент буде недопущений до здачі підсумкового контролю (у разі якщо він не відпрацює пропущені заняття і не виконає обов'язкову навчальну програму). Якщо студент не ліквідував заборгованість і не набрав мінімум 25 балів, він буде спрямований на повторне проходження курсу.</p>	
8. Рекомендована література	
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	
Основна:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Герасименко Л.О. Реакція на важкий стрес та розлади адаптації. Посттравматичний стресовий розлад: навч.пос. К., 2023. 120 с. 2. Кожина А.М. Ефективність психоосвітніх програм в наданні допомоги особам, що перенесли екстремальні події//Укр.вісник психоневрології. 2015. Том 23. 2(83). С.109 3. Матейко Н.М. Клінічна психологія:Словник-довідник. Івано-Франківськ, 2015. 134с. 4. Матейко Н.М. Першопричини адиктивної поведінки особистості з позицій духовної психотерапії "Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія"Збірник наукових праць : психологія. Вип. 21. Івано-Франківськ, 2016. С.59-65 	

5. Матейко Н.М. Психологічна допомога в умовах онкологічного стаціонару//Сучасні наукові інновації (част.1): Матеріали Міжнародної науково-практ. конф. м. Київ, 15-16 лютого 2017р. Київ: МЦНД, 2017. С.80-82
6. Матейко Н.М. Психологічний супровід особистості як складова збереження психічного здоров'я у процесі професійної підготовки// Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців», м. Хмельницький, 30–31 березня 2017 р. Хмельницький, 2017. С.35-37
7. Мак-Вільямс Н. Психоаналитическая диагностика: Понимание структуры личности в клиническом процессе / Пер. с англ.- М.: Независимая фирма “Класс”, 2001.- 480 с.
8. Нуллер Ю.Л. Депрессия и деперсонализация / Ю.Л.Нуллер. – Л.: Медицина, 1981.
9. Собчик Л.Н. МЦВ – метод цветовых выборов. Модифицированный восьмицветовой тест Люшера. [Практическое руководство].СПб., Изд-во “Речь”, 2001.
10. Собчик Л.Н. Стандартизированный многофакторный метод исследования личности СМИЛ СПб., Речь, 2002.
11. Протокол з діагностики та терапії ПТСР NICE [Електронний ресурс] – Режим доступу:<http://ipz.org.ua/index.php/vydavnytstvo/94-knyhy-3/190-protokoly-z-diahnostyky-ta-terapii-ptsr-nice-2>
12. Практична психосоматика: діагностичні шкали. Навч.пос./за ред. О.С.Чабана, О.О.Хаустової. К., 2021. 200с.
13. Шанько Г.Г. Неврозы у детей. Минск, Харвест. 2007. - 304 с.
14. Штейнхардт Л. Юнгианская песочная терапия. СПб., «Питер», 2001. – 301с.
15. [http://www. myword.ru](http://www.myword.ru) / Фенихель О. Психоаналитическая теория неврозов/ Пер.с англ. А.Б.Хавина. М., 2004. – 848с.
16. Юрева Л.М. Невротичні соматоморфні розлади і стрес. Дніпропетровськ, 2005. 96 с.
17. studentam.net.ua/ Невротична особистість/ Взаємозалежність самооцінки, рівня домагань, фрустрацій.
18. lib.chdu.edu.ua/pdf/naukraci/ Качанова Агресивність та агресія
19. www.easyschool.ru.sosh/ Psihoanaliticheskaya_teoriya_nevrozov.doc
20. <http://a-yak.com/nevrasteniya> Неврастенія – ще один подарунок цивілізації
21. <http://fivobio.com/nervova-sistema> Неврози у дітей. Їх види та класифікація
22. <http://www.lnu.edu.ua/> Проблема психоневрологічних захворювань і стресових станів у дітей. Вплив навчального процесу на здоров'я учнів.
23. <http://www.disslib.org/> Венгер Олена Петрівна. Вплив соціальних факторів на розвиток неврастенії, дисоціативних та тривожно-фобічних розладів: дисертація канд. мед. наук: 14.01.16 / Харківська медична академія післядипломної освіти. - Х., 2003.
24. <http://www.library.univ.kiev.ua/> Г. Астаф'єва. Особливості впливу соціальних факторів на формування неврастенії/ Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 1(1)/2014. с.5-8

7. Контактна інформація

Кафедра	Загальної і клінічної психології
Викладач	Кандидат психологічних наук,
Гостьові лектори	доцент
	Матейко Наталія Михайлівна
Контактна інформація викладача	nataliya.matejko@pnu.edu.ua

Викладач

Н.М. Матейко